

Har du set markfirbenet her på Fodsporet?

Nej? Det har vi heller ikke!

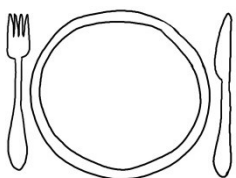
Billede 1: Markfirben
Kilde: Colourbox

For Danmarks største øgle, markfirbenet, udgør de solbeskinnede skråninger langs Fodsporet perfekte levesteder. Her kan den nemlig optage varme fra solens stråler, og hunnen kan lægge sine æg. Det er dog ikke helt nemt at være markfirben i Danmark for tiden, for mange af dets levesteder er ved at gro til med høje urter, græsser, buske og træer, som skygger for de varme solstråler.

Regeringen indgik i maj 2016 en aftale om en naturpakke, der har ydet et godt beløb til at genoprette markfirbenets levesteder. På de goder steder langs Fodsporet er træer og buske fjernet, urtevegetationen er slået, og der er lagt grusbunker ud, som markfirbenene kan sole sig på, og hunnerne lægge æg i. Vi i Naturstyrelsen Storstrøm håber, at disse ændringer i landskabet vil hjælpe bestanden af markfirbenene til at blive større, og at mange besøgende på Fodsporet vil opleve Danmarks største øgle på deres tur.

FAKTABOKS

Latinsk navn:	<i>Lacerta agilis</i>
Længde:	Maks. 23 cm
Vægt:	Maks. 20 g
Alder:	Maks. 7 år
Udseende:	Markfirbenet er gråbrunt med sort-brune pletter med en hvid prik ned langs siderne. Fra snuden over ryggen til halespidsen har den brune og sorte pletter med en hvid stribe på hver side.

Markfirbenet er et rovdyr. Det lever af at fange byttedyr som det kan æde. Nogle af markfirbenets yndlings byttedyr er orme, edderkopper, skolopendre, biller, græshopper, tusindben, sommerfugle og insektlarver. Når det har fanget et bytte, ryster markfirbenet det hårdt for at pacificere og uskadeliggøre det. Hvis ikke det er nok at ryste byttet, banker markfirbenet det nogle gange mod jorden. Velbekomme!

FJENDER OG TRUSLER

Markfirbenets trusler udgøres bl.a. af menneskets pleje af lysåben natur, tilgroning af dens levesteder, isolation fra andre markfirben og øget næringsstofberigelse af de områder, hvor forekommer. Det har mange naturlige fjender, hvor følgende kan nævnes: pattedyr såsom mårdyr, ræv og huskat, mindre fugle såsom drosler og stære, forskellige rovfugle samt hugorm og snog. Markfirbenets bedste forsvar mod angreb er dens camouflagen. Bliver markfirbenet alligevel spottet og angrebet af en fjende, kan det smide halen, der ligger og spræller for at aflede fjendens opmærksomhed fra det flygtende markfirben. Dette er dog lidt et tab for markfirbenet, for halen med dens fedtdepoter udgør dets energireserve til den 6-7 måneder lange overvintringsperiode.

Vidste du, at...

Markfirbenets latinske efternavn, agilis, henviser til markfirbenets hurtighed og smidighed og betyder 'adræt'?

Markfirbenet overvintrer 6-7 måneder om året i sammenrullet tilstand i et hul i samme type jord – altså løs, soleksponeret og veldrænet. Det kan tåle at blive kølet ned til under frostgrænsen og mister i løbet af overvintringen ca. 10% af sin vægt.

YNGLETID

Ynglesæsonen strækker sig fra april til juli, og markfirbenet bliver kønsmodent efter 2. eller 3. overvintring. I ynglesæsonen får hannerne tydeligt grønne flanker. Hunnen lægger i sjældne tilfælde to kuld på én ynglesæson, men som regel kun ét. Et kuld består af 4-15 æg alt afhængigt af hunnens alder og størrelse, samt hvor gunstigt vejret og lokaliteten er. Æggene lægger hunnen i et 4-10 cm dybt hul, hun har gravet i en soleksponeret, løs, veldrænet jord, hvorefter hun dækker hullet til. Efter 45-90 dage er æggene modnet.

Billede 2: Hanmarkfirben i yngledragt
Kilde: Forvaltningsplan for markfirben

BESKYTTELSE

Markfirbenet er totalfredet og må hverken slås ihjel eller indfanges, lige så vel som dets yngle- og rasteområder ikke må beskadiges eller ødelægges. Det er herforuden beskyttet af Habitatdirektivets bilag IV og Bernkonventionens bilag II. Mange af de naturtyper, som markfirbenet forekommer i, er beskyttede af Naturbeskyttelseslovens § 3.

PROJEKT MARKFIRBEN PÅ FODSPORET

Markfirben på Fodsporet er et biodiversitetsfremmende projekt, der er sat i værk af Naturstyrelsen Storstrøm. Bl.a. på grund af plejen af lysåbne naturarealer, isolation samt næringsstofberigelse og tilgroning af dens levesteder har de indenlandske bestande af markfirben i dag hårde kår. Formålet med projekt *Markfirben på Fodsporet* er derfor at øge markfirbenets muligheder for at yngle, raste og sprede sig langs den 48 km lange natursti.

Projektet har taget udgangspunkt i de steder, hvor markfirbenet er blevet registreret. Det er med dette i mente, at der er blevet udlagt grusbunker for at tilgodese markfirbenets krav til yngle- og overvintringssteder. Omkring de udlagt grusbunker er græs- og urtevegetationen, blevet slået og træer og buske blevet fjernet. I nærheden af disse lokaliteter er der strækninger, hvis urte- og græsvegetation også er blevet slået for at fremme markfirbenets muligheder for at sprede sig længere ind i landet.

Vidste du, at...

Markfirbenet kan smide sin hale, hvis det virkelig føler sig truet? Halen udgør dog et af markfirbenets vigtigste energireserver, og det er et stort tab for det at overleve en hel dvale uden.

Kildehenvisning

Litteratur

Ravn, P. (2015): Forvaltningsplan for Markfirben, Beskyttelse og forvaltning af markfirben, *Lacerta agilis*, og dets levesteder i Danmark, Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen.

Billeder

Billede 1. Colourbox.dk. Fotograf: Dennis Jacobsen. [Hentet 13.10.2016]. Tilgængelig på internettet: <https://www.colourbox.dk/billede/sand-lizard-lacerta-agilis-billede-12070125>

Billede 2. Ravn, P. (2015): Forvaltningsplan for Markfirben, Beskyttelse og forvaltning af markfirben, *Lacerta agilis*, og dets levesteder i Danmark, Miljø- og Fødevareministeriet, Naturstyrelsen.